

4.3.3 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

นิยามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นจุดมุ่งหมายในเชิงปริมาณที่องค์กรกำหนดขึ้นเพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและการป้องกันภาวะมลพิษตามข้อตกลงที่จัดทำขึ้นในนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความเหมาะสม ควรแบ่งวัตถุประสงค์ออกเป็นส่วนย่อยสำหรับแผนกหรือพื้นที่ต่างๆ เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์รวม ตัวอย่างของวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมมีดังต่อไปนี้ :

- ลดการปล่อยก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์จากกระบวนการผลิตลง 20% ภายในปี 2003
- ลดปริมาณกากของเสียที่ส่งไปกำจัดลง 25% ภายใน 2 ปี
- ลดการใช้พลังงาน (เช่น ไฟฟ้า น้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซ) 5% ต่อปี สำหรับช่วง 5 ปีข้างหน้า
- ลดปริมาณน้ำสำหรับกระบวนการผลิตหรือน้ำหล่อเย็นลง 20 % ภายใน 2 ปี โดยการใช้ระบบหมุนเวียนหรือวิธีการประหยัดน้ำอื่นๆ
- ลดบีโอดี ของแข็งแขวนลอย โลหะหนัก หรือสารอินทรีย์ที่สลายตัวยากในน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วลง 5 % สำหรับช่วง 5 ปีข้างหน้า
- ลดปริมาณกากของเสียจากอาหารเลี้ยงปลาในฟาร์มปลาลง 10 % ต่อปี
- ลดการใช้สารเคมีกำจัดแมลงและวัชพืชที่สลายตัวยากในพื้นที่เกษตรกรรมลง 5% ต่อปี จนกว่าสารเคมีเหล่านี้จะหมดไป
- เลิกใช้สารทำลายชั้นโอโซนในทุกการปฏิบัติงานของบริษัทภายในปี 2005
- เปลี่ยนไปใช้สีทาผนังที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นในปีถัดไป
- ใช้วัตถุดิบในการผลิตที่ไม่เป็นพิษแทนของเดิมที่เป็นพิษอย่างเฉียบพลันต่อปลาภายในปลายปีงบประมาณหน้า
- จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับความตระหนักด้านกฎหมายให้กับผู้จัดการอาวุโส หัวหน้าแผนก หัวหน้างานและผู้ควบคุมงานทุกคนภายในปลายปี มีการประเมินความรู้ความเข้าใจและถ้าจำเป็นอาจมีการปรับปรุงหน้าที่ความรับผิดชอบใหม่
- ลดการปล่อยฝุ่นละอองจากโรงไฟฟ้าลง 20% ภายในปี 2003 และลดลงอีก 10 % ภายในปลายปี 2005
- ออกแบบและทดลองตลาดผลิตภัณฑ์ที่บรรจุภัณฑ์นำกลับมาใช้ใหม่ได้ภายในปลายปีงบประมาณหน้า

- ปลุกต้นไม้ในพื้นที่ป่าที่สามารถเก็บเกี่ยวผลได้ภายใน 1 ปี โดยใช้พันธุ์พืชที่ให้ความหลากหลาย ให้ประโยชน์แก่สัตว์ป่าและให้ประโยชน์ทางการค้า
- ตัดต้นไม้เฉพาะแต่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงกับสายพันธุ์ของพืชป่าสัตว์ป่า
- ลดการสูญเสียน้ำมันเชื้อเพลิงจากการหกหล่นรั่วไหลจากถังเก็บและท่อส่งให้น้อยกว่า 50 แกลลอนต่อปี
- ขจัดเขม่าควันจากยานพาหนะและลดการรั่วไหลของน้ำมันเครื่องให้น้อยลง (ระบุปริมาณที่รั่วไหล ต่อคันต่อปี)

ISO 14001 4.3.3 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย กล่าวว่

องค์กรต้องจัดให้มีและคงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่เขียนเป็นเอกสารไว้ ณ แต่ละแผนกและระดับที่เกี่ยวข้องภายในองค์กร วัตถุประสงค์และเป้าหมายจะสอดคล้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความมุ่งมั่นต่อการป้องกันภาวะมลพิษ ในการจัดให้มีและทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมาย องค์กรต้องพิจารณาถึง :

- กฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ
- ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ
- ทางเลือกด้านเทคโนโลยี
- ข้อกำหนดด้านการเงิน การปฏิบัติการ และด้านธุรกิจ
- มุมมองของฝ่ายต่างๆที่สนใจ

เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมเป็นข้อกำหนดการดำเนินงานที่เจาะจงและวัดได้ ที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์อาจเป็นเรื่องกว้างๆระดับองค์กรหรือแผนก ส่วนเป้าหมายซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จะกำหนดสำหรับระดับองค์กรหรือแผนกเช่นกัน แต่อาจแบ่งออกเป็นเป้าหมายสำหรับกลุ่มย่อยๆหรือเฉพาะบุคคล การบรรลุเป้าหมายระดับต่างๆจะเป็นการทำให้วัตถุประสงค์มีความสมบูรณ์ดังตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม

- ลดกากของเสียที่จะนำไปฝังกลบลง 25 % ภายในสิ้นปี 2003

เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม

- ติดตามตรวจสอบชนิด ปริมาณ และแหล่งกากของเสียจากทุกพื้นที่ขององค์กรที่จะนำไปฝังกลบเป็นเวลา 6 เดือน

- ระบุวิธีที่ดีที่สุดในการลดการปล่อยของเสียภายในสิ้นไตรมาสแรกของปี 2002
- กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนงานการลดปริมาณการปล่อยของเสียสำหรับทุกพื้นที่ภายในสิ้นไตรมาสที่สอง ของปี 2002 เพื่อบรรลุการลดปริมาณการปล่อยของเสียโดยรวม 25 % ภายในสิ้นปี 2003
- นำแผนงานไปปฏิบัติภายในสิ้นไตรมาสที่ 3 ของปี 2002
- ติดตามตรวจสอบชนิด ปริมาณและแหล่งของกากของเสียจากทุกพื้นที่ที่จะนำไปฝังกลบสำหรับปีถัดไป เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานหากจำเป็นเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อยของเสียที่ต้องการ
- ทบทวนความก้าวหน้าและกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายใหม่สำหรับปี 2004 ถึง 2005 ภายในสิ้นไตรมาสที่สามของปี 2003

ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม

ปรัชญาที่ดีที่สุดในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ กล่าวอีกนัยหนึ่ง บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด วิธีนี้ช่วยให้เกิด "ความเป็นเจ้าของ" วัตถุประสงค์ โดยแผนกหรือบุคคลที่ต้องการทำงานให้สำเร็จมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น

ข้อกำหนดของ ISO 14001

เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว ระบบมาตรฐาน ISO 14001 กำหนดหลักเกณฑ์หลายประการที่จะต้องพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง:

- ข้อผูกพันด้านนโยบายสิ่งแวดล้อม คือการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การป้องกันภาวะมลพิษ และการปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมาย
- การควบคุมอย่างเข้มงวดต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ (กิจกรรม ผลิตภัณฑ์และบริการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง) เนื่องจากการลดความสำคัญ (เช่นการลดความเสี่ยง) จะเป็นการลดผลกระทบโดยอัตโนมัติ
- การพิจารณาทางเลือกด้านเทคโนโลยี และข้อกำหนดด้านการเงิน การปฏิบัติการ และด้านทางธุรกิจ มีความหมายว่าวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางสิ่งแวดล้อมต้องสามารถปฏิบัติได้ในทางเทคนิค ด้วยงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด สอดคล้องกับกลยุทธ์ทางธุรกิจ และการปฏิบัติการ หรืออีกนัยหนึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายต้องสามารถเป็นจริงได้ บรรลุผลได้ มิใช่เป็นเพียงแค่สิ่งเพ้อฝัน

- มุมมองของฝ่ายที่สนใจ ได้แก่ บุคคลทั่วไป กลุ่มคน หน่วยงานหรือชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบริษัทตามระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม กลุ่มคนเหล่านี้รวมถึง :

- เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับชาติ ระดับภาค จังหวัดและระดับท้องถิ่น
- ตัวแทนชุมชนท้องถิ่น
- กลุ่มสาธารณชนที่สนใจและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

มุมมองของฝ่ายต่างๆที่สนใจจะมีประโยชน์อย่างมากเมื่อองค์กรทำการสื่อสารด้านประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมขององค์กร

การรับฟังความเห็นจากฝ่ายต่างๆ

บางองค์กรได้รับหลักการ “ลักษณะตั้งรับ” เพื่อให้ได้ความเห็นของฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยการอ้างว่า ถ้าหากพวกเขาไม่ได้รับข้อร้องเรียนจากสาธารณชนก็หมายความว่าไม่มีปัญหา ISO 14001 คาดหวังให้องค์กรเป็นฝ่ายริเริ่มและร้องขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลายๆบริษัทแล้ว วิธีการนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงปรัชญาแนวความคิดจากการตอบสนองไปเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้น

มีหลายเทคนิคที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้ได้ทัศนคติของฝ่ายต่างๆที่สนใจ แต่โดยปกติแล้ว การประชุมร่วมกันจะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้และเป็นจริงมากที่สุด การประชุมสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบของการสัมภาษณ์ การอภิปราย การประชุมในที่สาธารณะหรืออะไรก็ได้แต่ที่เหมาะสมกับองค์กรและวัฒนธรรมท้องถิ่น การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และการใช้แบบสอบถามนั้นได้ผลน้อยกว่าแต่ก็ดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย ดังนั้นจึงจำเป็นที่บุคลากรของบริษัทควรมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวเพื่อที่จะไม่ต้องอยู่ในสภาพตั้งรับหรือคอยอธิบายเหตุผลเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร เพราะกลุ่มบุคคลที่สามซึ่งเป็นกลางบางครั้งสามารถหาข้อมูลที่มีเหตุผลและไม่ลำเอียงได้ดีกว่าผู้จัดการหรือลูกจ้างขององค์กร

ประโยชน์ของการสำรวจความคิดเห็นของฝ่ายต่างๆ

การนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องบรรจุลงในแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า องค์กรจะดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมตามข้อผูกพันและสนใจที่จะให้ความร่วมมืออย่างดี การสำรวจความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆที่สนใจเป็นระยะๆนั้นจะช่วยให้องค์กรสามารถดำรงอยู่กับชุมชนได้กว้างขวางขึ้น สามารถเปลี่ยนแปลงค่านิยม การรับรู้และความคาดหวัง เมื่อชุมชนมีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอกับองค์กรที่นำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ การชุมนุมประทัวงของชุมชนกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มจึงเป็นไปได้ยาก ที่สำคัญที่สุด ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายซาบซึ้งใจที่มีคนรับฟังความ

ความเห็นของพวกเขา อาจจะใช้เรียกได้ว่าการสำรวจความคิดเห็นของฝ่ายต่างๆที่สนใจนั้นเป็นสิ่งที่สมควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเท็จจริงอื่น ๆ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

มาตรฐาน ISO 14001 ได้กำหนดว่าขั้นตอนการทำงานหรือผลจากขั้นตอนการทำงานต้องจัดทำเป็นเอกสารหรือมีการจดบันทึก ซึ่งหมายถึงเขียนลงบนกระดาษหรือบันทึกลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ 10 กรณี วัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งใน 10 กรณีที่ต้องจัดทำเป็นเอกสาร

วัตถุประสงค์และเป้าหมายควรที่จะสามารถทำให้บรรลุผลได้ภายในกำหนดเวลา ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการปรับปรุงเพื่อยกระดับผลการดำเนินงานขององค์กรด้วย ในการจัดการต้องจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอเพื่อให้พนักงานสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์แต่ละอย่างได้ ทั้งนี้ควรจะมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจว่าความสำคัญของวัตถุประสงค์และสิ่งที่เกี่ยวข้องยังคงดำเนินต่อไป

สรุปประเด็นสำคัญ

- การกำหนดและการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมเป็นวิธีที่สำคัญต่อการประสบความสำเร็จในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและป้องกันภาวะมลพิษตามทีนโยบายสิ่งแวดล้อมขององค์กรต้องการ
- เพื่อให้ได้ผล วัตถุประสงค์และเป้าหมายต้องจัดทำเป็นเอกสาร มีความเฉพาะเจาะจง สามารถวัดผลได้ สามารถบรรลุผลได้ (แต่อย่ากำหนดเป้าหมายง่ายจนเกินไป) และต้องทำให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการแบ่งวัตถุประสงค์ ออกเป็นจุดมุ่งหมายที่เล็กลงสำหรับแต่ละแผนก กลุ่มคนหรือแต่ละคน เมื่อนำเป้าหมายทั้งหมดมารวมกันจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
- ในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สิ่งที่ต้องพิจารณาตามมาก็คือกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ทางเลือกด้านเทคโนโลยี ธุรกิจ การเงิน และข้อกำหนดในการปฏิบัติการ และมุมมองของฝ่ายต่างๆที่สนใจ
- การสำรวจความคิดเห็นของฝ่ายต่างๆที่สนใจนั้นเป็นการดีสำหรับการได้รับความเห็นจากสาธารณชนที่จะช่วยในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย นอกจากนี้ยังช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์กับชุมชนให้กว้างขวางขึ้นด้วย